

Oponentský posudek k disertační práci
ThLic. Marie Zimmermannové
„ThDr. Josef Hronek jako katechetik a pedagog“

Disertační práce paní ThLic. Marie Zimmermannové patří do řady spíše historických studií zabývajících se buď jednotlivými osobnostmi anebo určitým obdobím vývoje praktických oborů teologie v českém prostředí, podobně jako je tomu u např. u prací Křišťana, Dřímala, A. Opatrného a dalších. Vzhledem k tomu, že se po dlouhá desetiletí základní výzkum tohoto typu nemohl realizovat, můžeme považovat takové studie za aktuální a přínosné pro další rozvoj teologie v České republice.

Chceme-li posuzovat význam pečlivé práce autorky předložené disertace, je třeba vyjít ze skutečnosti, na niž autorka několikrát ve své práci upozorňuje: Josef Hronek byl jedním z budovatelů české katechetiky jako vědy. Kontext jeho života, a to zejména jeho závěru, a současně poměrně velká časová vzdálenost mezi publikováním jeho vrcholných děl a současností přispěly k tomu, že je jeho dílo pro dnešní odborníky z oboru praktické teologie a náboženské pedagogiky téměř neznámé. Autorka si tedy předsevzala Hronkovo dílo podrobně prostudovat, analyzovat a zasadit do kontextu vývoje katechetiky. Tento počín má zcela jistě velký význam pro další vývoj katechetiky u nás. Dle mého názoru nikoli proto, že by Hronkovy myšlenky byly pro nás dnes nějak výjimečně objevné, ani proto, že bychom mohli převzít jeho pedagogické přístupy a didaktické metody nebo dokonce jeho životní umění „přežít všechny režimy“. Význam předložené disertační práce spočívá v tom, že heuristická a analytická práce doktorandky nám umožňuje shrnout a uzavřít významnou kapitolu dějin české katechetiky, kterou Hronkovo rozsáhlé dílo bezesporu představuje. To nám poskytuje možnost vybrat z Hronkova díla to, co je životné, případně identifikovat jeho myšlenky a postupy pokračující v praxi kněží a učitelů náboženství, které vchoval.

Předložená disertační práce je sama velmi rozsáhlým dílem: z dohromady 314 číslovaných stran textu (240 – vlastní práce, 74 – přílohy) představuje vlastní text (bez obsahu a bibliografického aparátu) úctyhodných 203 stran. Tomuto rozsahu odpovídá také poměrně komplikovaná struktura práce, sestávající ze čtyř velkých kapitol. První kapitola je věnována životu Josefa Hronka, druhá kapitola představuje podrobnou bibliografii jeho díla, třetí kapitola obsahuje seznámení s odborným kontextem doby, v níž Hronek působil (Katecheze a její odborná reflexe v Čechách během první poloviny 20. století). Čtvrtá kapitola přináší souhrn díla Josefa Hronka a pokus o jeho analýzu.

Celá disertační práce ThLic. Marie Zimmermannové je psána velmi kultivovaným jazykem. Autorka se vyjadřuje samostatně, odborně přesně a úsporně. Občasná opakování obdobných myšlenek v různých částech práce jsou podmíněna potřebou vrátit se k těmto myšlenkám v různém kontextu. Autorka to také dokládá křížovými odkazy na jiná místa své práce. V souvislosti s výbornou úrovní textu trochu zaráží některé překlepy (např. na více místech autorka uvádí nesprávně jméno sr. Consilie Novákové „Concilie“, nebo na s. 15 uvádí Střešovice jako součást Prahy 5 místo Prahy 6, na s. 19 „Lobkowitz“ místo správného

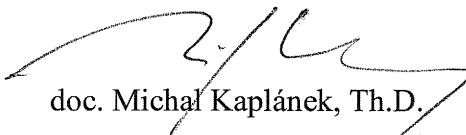
„Lobkowicz“) a drobné faktické nesrovnalosti (chybný údaj o začátku pontifikátu Pia X. na s. 80, datum začátku 1. světové války a smrti kanovníka Bejvla na s. 19). Dále trochu rušivě působí výrazy převzaté do současného textu z dobové literatury, které působí – pokud nejsou označeny jako doslovné citáty – jako archaismy, jako například výraz „stolice“ (s. 26, 117 aj.) nebo výraz „bohoslovec“ (s. 41 aj.). Některé výrazy jsou bez vysvětlení těžko pochopitelné, jako např. „brát v úvahu sociologickou orientaci adresáta“ anebo „samočinnost katechizovaných“ (s. 102).

Po stránce formální nelze autorce nic vytknout. Veškeré citace jsou prováděny správně a důsledně. Autorka vychází z velkého množství pramenů, přičemž významné procento představují díla samotného Josefa Hronka. Ve čtvrté – analytické – části práce bych očekával rozsáhlejší využití jiných, zejména cizojazyčných pramenů, které by mohly být dobrým podkladem k analýze. Přímé použití dalších pramenů – kromě samotných Hronkových citací z děl tehdejších autorit – postrádám zejména v kap. 4.1. Uznávám však, že rozsah Hronkova díla je tak velký, že by detailní tématická analýza přesahovala možnosti jedné disertační práce. Proto je pro mě dosud otevřenou otázkou, zda bylo správné, že se autorka vůbec pouštěla do tak široce pojaté analýzy.

Pokud bychom měli hodnotit metodický postup doktorandky, je třeba ocenit neuvěřitelně pečlivou heuristickou práci. Autorka shromáždila prakticky veškeré dílo Josefa Hronka, poctivě jej prostudovala a utřídila. Také úroveň provedené analýzy je vzhledem k rozsahu velmi dobrá. Vzhledem k tomu, že Hronek využíval soudobých výsledků pedagogiky a psychologie, je škoda, že se autorka nepustila do hlubšího srovnání jeho pedagogických názorů a didaktických zásad s tehdejší obecnou pedagogikou a didaktikou, případně s dnešními trendy těchto disciplín. Proto je pro čtenáře práce obtížné, udělat si názor na úroveň Hronkovy práce z hlediska pedagogiky nebo didaktiky (srov. s. 155-163).

Celkově se jedná o velmi kvalitní vědeckou práci, jejíž těžiště není přímo v teologické reflexi, ale spíše v historickém bádání. *Z hlediska požadavků kladených na disertační práce, považuji předloženou práci paní ThLic. Zimmermannové za velmi zdařilou a doporučuji ji k obhajobě.*

V Praze dne 9. září 2013

doc. Michal Kaplánek, Th.D.
oponent